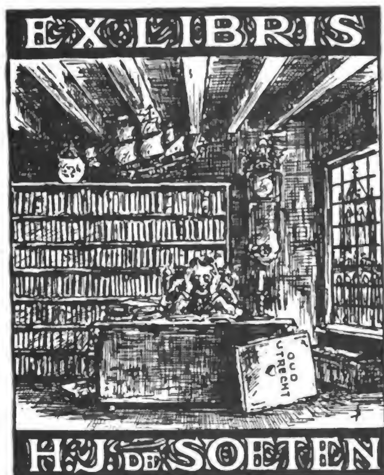

H. J. ROYAARDS,

DANKREDE

NA DE

TERUGKOMST DER UTRECHTSCHE STUDENTEN.

EX LIBRIS
OUD UTRECHT
H.J. DE SOETEN

AKADEMISCHE DANKREDE

NA DE TERUGKOMST DER

VRIJWILLIGE JAGERS, UTRECHTSCHE STUDENTEN,

UIT HET LEGER.

Uitgesproken
bij de godsdienstige opening van het
Akademie-jaar,
d. 16 October 1831.

DOOR

HERM. JOH. ROYAARDS,
HOOGLEERAAR EN AKADEMIE-PREDIKER.

TE UTRECHT,
BIJ JOH. ALTHEER,
AKADEMIE-DRUKKER.

KONINKLIJKE
BIBLIOTHEEK

VOORREDE.

Gaarne biede ik deze Dankrede aan de Kweekelingen onzer Hoogeschool, en derzelver betrekkingen aan. Naauwelijks toch vernam men, dat het onzen geliefden Koning behaagd had, de Studenten der Nederlandsche Hoogeschoolen en Athenaeën, die vrijwillig de wapenen ter verdediging des Vaderlands hadden opgevat, na een verblijf van ruim tien maanden in het leger, en na den roemrijk volbragten tiendaagschen veldtogt, te doen terugkeeren, en tot nadere oproeping aan hunne Letteroefeningen weer te geven, of onder de feesten, die beraamd werden ter verwelkoming onzer Braven, gevoelde men ook behoefte aan een uur, zoowel van godsdienstigen dank en hulde, als van christelijke toespraak en vermaning. Daartoe besloten ook dadelijk de Theologische Professoren, in hunne betrekking als Akademiepredikers. Maar het scheen hun toe met de ware behoefte der Studenten meest overeenkomstig dit te doen bij de vervulling der eerste Akademiebeurt, die tevens als godsdienstige opening van het Akademie-

mie-

miejaar daartoe inzonderheid geschikt was. Dezelve werd daarom uitgesteld tot dat wij konden vermoeden, dat onze Vrijwillige Jagers, na dagen van huisselijk en kinderlijk genot, in den Akademiekring alhier zouden zijn weergekeerd. — Mij viel deze Akademiebeurt ten deel; en treffend en aandoenlijk was mij het gezigt dier dankbare schaar, die met zedelijke en godsdienstige behoefte hier was opgekomen, en dier Ouders, betrekkingen en Leermeesters, welke met hen wilden bidden en danken. Ik trachtte alstoen een eenvoudig woord, onder Gods zegen, daar ter plaatse tot het hart van mijne jeugdige vrienden te spreken. Aan de uitgave had ik niet gedacht, en ik zou er niet toe besloten hebben, indien ik niet gemeend had geene vrijheid te vinden dit aanzoek te weigeren aan Hen, voor welken toch deze godsdienstige toespraak was gehouden. Zij hadden er regt op, en hun aanzoek rekende ik voor mij verpligtend, ook bij het besef van het gebrekkige dezes opstels; want het was mij een vernieuwd bewijs, dat hun hart voor zedelijke en christelijk-godsdienstige opwekkingen geopend was. God geve, dat deze Rede moge medewerken, om nu of later in de harten van onze beweldadigde kweekelingen, of ook van andere Studenten, de beginselen van het ware schoon, dat alleen in deugd en godsvrucht gelegen is, optewekken of aantekweeken!

UTRECHT
1 November 1831.

DANK-

DANKREDE

NA DE

TERUGKOMST DER UTRECHTSCHE STUDENTEN.

Loof, loof den Heer, mijn ziel! met alle krachten,
Verhef zijn naam, zoo groot, zoo heilig te achten:
Och of nu al, wat in mij is, hem prees'!
Loof, loof, mijn ziel! den Hoorder der gebeden:
Vergeet nooit één van zijn weldadigheden;
Vergeet ze niet; 't is God, die ze U bewees.

Ps. 103: 1.

Zoo hebt gij den lof van God vermeld in Uw gezang! Maar van waar toch die dankstof, te midden van al het onzekere en duistere in den toestand van ons Vaderland en van Europa? Gel.! Het is, omdat

het

het ons betaamt, ook onder rampen en tegenspoeden, de inmengselen van Gods vaderlijke goedheid dankbaar te erkennen. Het is, om dat wij dat alles herdenken, wat er gebeurd is, sints ik de laatste onzer Akademie-beurten in den verlopen' jaarkring vervulde, en aan het bijzondere doel van deze plegtige Godsdienstoefening. Toen baden wij voor ons Vaderland, en wij riepen daarbij Hem aan: „ o God! bewaar ook de kweekelingen onzer „ Hoogeschool, die aan onze grenzen geschaard „ staan ter onzer verdediging! Blijf gij, Vader! „ hen geleiden! ook dan, wanneer de ure des ge„ vaars mogt aanbreken! o God! behoed hen, en „ breng ze, kan het zijn, bij de hervatting der let„ teroefeningen in ons midden terug!"

En wat is er niet al gebeurd sints dien tijd? Het zwaard is getrokken, de strijd is gestreden, de zege behaald. Aan onze spitse streed de Heer der Heerscharen, en Hij deed onze vijanden voor ons vluchten. Daardoor is de eer onzer Natie, dat dierbare kleinood! gered; en welk dan ook ons lot zijn moge, en hoe donker nog de toekomst voor ons zij, aan de hand van dien Magtigen zijn wij veilig en geborgen.

En ziet! daar zijn zij in ons midden terug en met ons opgegaan, de dierbare kweekelingen, die wij toen nog aan God aanbevalen. Zij zijn bewaard door den Heer der Heerscharen, ook in de ure des gevaars; zij zijn weergegeven aan Ouders en betrekkingen, aan Akademie en Maatschappij,

en

en hier zijn zij opgekomen om met vereende harten Gode hunnen dank te betalen.

Ja! Geliefde Jongelingen! aan den God uwes levens wordt deze plegtige ure door de Hoogeschool gewijd. Dat verlangden uwe Leeraars, die als Akademiepredikers op U allen betrekking gevoelen, en in den Godsdienst wilden zij daarom eindigen. Reeds zijt gij verwelkomd door Redenaars en Dichters, door den handdruk der vriendschap, en de ouderlijke omhelzingen; maar nu de bedwelming der feestdagen en der feestvreugde geeindigd is, en gij in den Akademiekring terugkeert, nu treedt de Prediker van het Evangelie met de eenvoudige taal des Bijbels voor u op, om, terwijl hij u van deze plaatse verwelkomt, u te geleiden voor den troon van God, en daar den dank van het hart uittestorten; om u toetespreken met Evangelietaal ter besturing van uw volgend leven. Zoo moge al onze feestvreugde en dankbaarheid worden geheiligd aan God, en de godsdienstige opening van het Akademiejaar zij tevens een feest den Heere!

Maar ik weet het, gij wenscht met mij al aanstonds te voldoen aan die behoefte van ons hart. Gij wenscht, dat ons eerste gebed in dit Akademiejaar eene plegtige dankzegging zij voor uw behoud. Dat wenschen uwe Ouders en betrekkingen, uwe Leermeesters en medemakkers, en het vereende dankgebed verheffe zich opwaards!

PSALM XXIII.

1. *Een Psalm Davids. De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken.*

2. *Hij doet mij nederliggen in grazige weiden; hij voert mij zachtkens aan zeer stille wateren.*

3. *Hij verkwikt mijne ziele; hij leidt mij in 't spoor der gerechtigheid, om zijns naams wille.*

4. *Al ging ik ook in een dal der schaduwe des doods, ik zoude geen kwaad vreezen, want gij zijt met mij; uw stok, en uw staf, die vertroosten mij.*

5. *Gij richt de tafel toe voor mijn aangezichte, tegen over mijne tegenpartijders; Gij maakt mijn hoofd vet met olie, mijn beker is overvloeijende.*

6. *Immers zullen mij 't goede en de weldadigheid volgen alle de dagen mijns levens; en ik zal in het huis des Heeren blijven in lengte van dagen.*

Ziedaar een gepast woord voor onzen toestand! Hoe meer ik toch nadacht over het Bijbelsche onderwerp, voor deze ure geeigend, des te meer werd ik bepaald bij dit lied, dat mij gereede aanleiding geeft tot alle die herinneringen, die, en in het algemeen voor elken Christen van belang zijn, en

meer

meer bijzonder bij de hervatting onzer Akademische lessen, vooral voor onze uit het leger weergekeerde kweekelingen, voegen.

Volgt mij daartoe in deze ure, wanneer ik u *eerst* kortelijk den zin van dit lied zal trachten optehelderen, om *dan* de gevoelens, daarin doorstralende, te bezigen ter opwekking vooral der Akademische Jongelingschap tot plegtige toewijding van leven en krachten aan God, onzen Leidsman en Beschermer.

En gij, o God! vervul ons daartoe met uwen Geest. Dat zij zoo!

I.

Dit lied van David schijnt ons in deszelfs kalme stemming genoegzaam aanteduiden, dat het niet behoort tot de rusteloze dagen van zijn' vlugt voor Saul of Absalom (1), toen zijne ziel door hevige aandoeningen geschokt en beroerd was. Er moge veel zijn, dat ons schijnt te herinneren aan die rampspoedige tijden, toen hij, vervolgd door een ondankbaren Zoon, te Mahanaïm een Zobi en Barsillaï ontmoette, die hem in de woestijn een maaltijd aanrigtten; meer nog schijnt zich in de geheele houding van dezen Psalm te vereenigen, dat ons terugleidt tot den vroegeren leeftijd van David. Het is ons toch, wanneer wij dit nalezen, als-

(1) 1 Sam. XXVII-XXIX. 2 Sam. XV. verv.

als wij David hier voor ons zien, welligt aan den avond van dien gewigtigen dag, toen Samuel hem, den herder, had opgeroepen van achter de kudden Isaïs; hem bij voorkeur boven zijne broederen, en in hunne tegenwoordigheid, had gezalfd tot toekomstigen Koning van Israël, en dat nog bij het leven van Saul; toen hij dáár bij den offermaaltijd tegenwoordig was met Broeders, die hem benijdden. — Die avond stemde hem tot nadenken en tot godsdienstige gewaarwordingen. In het eenzame peinst hij na op de leiding van Jehova in voorgaande dagen en op den zegen, hem verleend; en geneigd om bij den afgunst zijner Broederen en bij de zorgen, die hem wachten, de toekomst donker intezien, bemoedigt hij zich met de gedachte aan Gods leiding en trouw. Dus eenzaam neergezeten, ontlast zich, welligt aan dien avond, het hart van den gevoeligen Jongeling, en ziet! daar zingt hij zijn lied. Hoort het:

De Heere is mijn Herder, niets zal mij ontbreken. — Aan den morgen weidde hij nog de schapen zijns Vaders; hij ziet welligt daar in de verte de kudde rusten, en welke gedachte kon dan levendiger zijn in het gemoed van den Dichter, dan de zorg van een' Herder voor zijne weerloze en der gevaren onkundige schapen. Even zoo bezorgd was ook hij steeds voor zijne kudden, en nu hij de zorg van God ondervond, nu is dit beeld hem bekoorlijk; nu zingt hij: *Jehova is mijn Herder*, Hij zal voor mij zor-

zorgen, mij zoo trouw en liefderijk behandelen, als een Herder zijne schapen verzorgt. Dat had hij ondervonden in alle de jaren zijns levens, en deze stonden daar in dien oogenblik levendig voor zijnen geest, met al de gedenkteekenen van Jehovas zorg en liefde, en daarom is het de eerste ontboezeming van zijn hart; en wekt het al aanstonds de gedachte in hem op: *niets zal mij ontbreken.* — Het voorledene was hem toch waarborg voor de toekomst. Veel, dat gevoelde de jongeling, veel had hij noodig in zijn toekomstigen stand. Ach! hij was nog zoo geheel onervaren, zoo geheel Herder, hoe zou hij Koning kunnen wezen? Maar, wat nood! Hij dacht aan Jehova, en daar deze zijn Herder was, daar zou niets hem ontbreken, evenmin als aan het schaap, dat door het oog des Herders bewaakt is. — Die gedachte vervrolijkte hem aan den avond.

Maar dat beeld van den Herder is te bekoorlijk, dan dat de Dichter het zou laten varen. Hij zingt voort:

In grazige beemden doet hij mij neêrliggen,
Aan beeken der rust leidt hij mij ter drenking.

Hij denkt aan zijn herdersleven. Dan dwaalt hij achter de kudden, en als een zorgvuldig Herder leidt hij ze in grazige weiden, opdat zij daar overvloed van voedsel zouden ontvangen. Alsdan verzadigd, konden zij neerliggen om te rusten, tot dat de het-

hette des daags dit in de opene weiden belette. Dan pleegt hij ze tegen den middag, of wel tegen tien ure des morgens, te leiden aan stille wateren, aan die waterleidingen, die, tragelijk vlietende, het aêmechtige vee konden drenken en verkoelen in de hette. Doch waar water was in de woestijnen van het Oosten, daar stond ook geboomte, en daar, veelal onder de palm- of dadelboomen, verbeidde het gedrenkte vee de hette des daags, en verkwikkelijk was dan die rust voor de schapen. Dat waren die beeken der rust.

Zoo weldadig zorgt Jehova voor mij, zegt David. Overvloedig voorziet hij in alle mijne nooden. Ter regter tijd geeft hij mij in de leidingen mijns levens hoede en verzorgende verkwikking te ondervinden. Alle mijne behoeften vervult hij, en liefde bezielt zijn bestier. O! even als de Herder zijne schapen in grazige beemden doet weiden, aan stille wateren drenkt en verfrischt, even zoo liefderijk en overvloedig zorgt Jehova voor mij. Niets kan mij dan ontbreken, want de Heere is mijn Herder.

Maar aan den avond van dien dag herdacht hij niet slechts deze weldadige zorg, maar tevens hoe Jehova hem voor *afdwalingen* had behoed, en hij zingt verder:

Hij verkwikt mijne ziele,
Hij leidt mij in het regte spoor.

Ge-

Gelijk het schaap, van de kudde afgedwaa'd, en aêmechtig van het dwalen, door den Herder wordt opgezocht, welwillend tot de kudde teruggeleid, en, op het regte spoor teruggebragt; zoo herinnerde zich David, hoe menigmaal Jehova hem, afdwalende op verkeerde wegen, had teruggebragt op den regten weg. — Die oogenblikken, waarin zijne ziel, vermoeid van zonden en verkeerdheden, terugkeerde tot Jehova, stonden hem heden voor den geest, en hij erkent ook hier den Heer als zijn Leidsman; die leidde hem dan weder in het spoor der geregtigheid en der deugd, of in het regte spoor. En het godvruchtig gemoed van den jongeling verbergt het tevens niet; *het was ter eere Zijns naams*. Want weergekeerd prees en verheerlijkte hij Jehova, en dit strekte tot eer van zijnen Leidsman en Beschermer.

Zijn Leidsman en Beschermer! Het was dit denkbeeld, dat hem vooral op dien avond zoo regt welkom was, wanneer hij dacht aan de toekomst. Dan stonden daar zijn koninklijk bestuur en de bezwaren, daaraan verbonden, hem voor de aandacht, en bij die gedachte zou hij terug beven. Maar ook dit kon hem niet ontmoedigen, want de gedachte, dat Jehova tot dus ver zijn Herder en Leidsman geweest was, bemoedigde hem voor de toekomst. Daarom zingt hij voort:

Al

Al ging ik ook door duistere dalen (of *door een dal van schaduwe*), *ik vreesde toch geen kwaad*, *Want gij zijt met mij*, *Uw stok en staf zijn mij ten troost*.

Soms kwamen in het Oosten niet alleen de reizigers, maar ook de schapen, in diepe en door de digte bosschen donkere valleijen tusschen de bergen. Daar waren zij in gevaar der wilde dieren. Maar dan had de Herder een stok om het gedierte te verjagen, en te verslaan, en een staf om de schapen te leiden uit de dalen naar de grazige beemden en stille wateren, en veilig ging dan de schaapskudde voort. — Dat beeld was opbeurend en moedgevend voor David. Nu mogten de grootste gevaren hem wachten; en zijn levensloop mogt al niet altijd zoo helder en effen zijn, als de avond van dezen dag, geenerlei vrees mogt hem bevangen; want wat zou David nog vreezen? Jehova, zijn Leidsman en Beschermer, zou hem in de grootste gevaren en bij de donkerste vooruitzigten bewaren en geleiden, gelijk de Herder zijn schaap met stok en met staf. Aan de hand van dien God, ging David ook de toekomst moedig te gemoet, want zijne goddelijke magt en liefde was ook hem tot troost en tot ruste der ziel.

Wien kan het verwonderen, dat zijn herdersleven hem zoo geheel eigenaardig het beeld van Gods zorg en bemoediging voor de toekomst aanbood? Maar ook de dag van heden, en de gebeurtenissen

op

op denzelven, hadden zulk een diepen indruk op zijne ziel gemaakt, en waren tevens zoo vele getuigen van goddelijke voorzorg en liefde, dat zij als een blijvend gedenkteeken daar in zijn lied moesten staan uitgedrukt. Hij vervolgt daarom in een ander beeld:

Gij rigt voor mij de tafel aan, voor 't oog mijner benijders;
Gij zalft met olie mijn hoofd, mijn beker doet gij overvloeijen.

Kan men duidelijker weerslag vinden op den dag zijner zalving, dan hier? Op bevel van God had Samuel (1) te Bethlehem den offermaaltijd aangeregt, en daar zalfde hij David met olie, hem hierdoor inwijdende tot zijne koninklijke bediening. Zijne Broeders, ouder dan David, zaten met hem en Vader Isaï aan, en benijdden den jongeren Broeder deze voorkeur van Samuel, of wel van God zelven. Ja! naar Oostersche wijze schonk voorzeker Samuel aan David volle bekers in, zoodat dezelve overvloeiden, als ten teeken van zijne gunst. En dat zagen de Broeders, die hem benijdden!

Hoe gepast kon dan niet David, aan den avond van dien voor zijn geheele leven gedenkwaardigen dag, nadenkende over dien offermaaltijd, — die zalfolie, — die schuimende bekers, — en die zigtbare afgunst zijner Broeders, zich bemoedigen door de gedachte: dat alles was van God hem be-

(1) Samuel XVI: 1—13.

beschikt, en gaf hem zoovele bewijzen van Jehova's liefde. Daarom zingt hij: *gij, Jehova! hebt mij die tafel*, dien offermaaltijd, doen toebereiden; op Uw bevel deed Salomo dit. *Gij deed het voor het oog mijner benijders*, mijner broeders, en verzekerdet mij daardoor van Uwe zorg. Dat betuigdet Gij mij, *toen Gij mijn hoofd aan den maaltijd met olie deed zalven, en mijne bekers deed overvloeijen.*

O! die herinnering was hem genoeg ter bemoediging op zijne volgende levensbaan. Zij versterkte hem en deed hem nu vol vreugd voor de toekomst verkeeren. En daarom wordt zijn hart vervuld met vertrouwen op God, en, een blik werpende op volgende dagen, wordt hij geheel bemoedigd, en eindigt zijn lied in de blijdste verwachtingen:

Immers, het goede en de weldadigheid zullen mij volgen al de dagen mijns levens.
Want ik zal wonen in het huis des Heeren, eene lange reeks van dagen.

Gods goedheid en weldaden (daarop maakte hij ſtaat) zouden hem volgen al de dagen zijnes levens. Zij mogten dan blijde zijn, of droevig, zij allen zouden geteekend zijn door Goddelijke weldaden, en de rampen zelve zouden hem daartoe leiden. — Dat denkbeeld verrukte zijne ziel, en daarom rijst ook hier de toon van zijn lied. Ja! zeker zegt hij, dat zou zijn deel zijn, *eene lange reeks van dagen.* Geheel eigenaardig was die taal op dezen dag in den mond van

Da-

David. Immers nog was hij in jeugdigen leeftijd, en op een dag, als deze, waarin hij tot nieuwe pligten geroepen werd, en God zulke oogmerken met hem voor had, rekende hij op een lang leven.

Maar ook hij rekende het als een voorregt, dat hij, gelijk een zoon in het huis zijnes vaders, zoo in het huis van Jehova, den tabernakel, zou verkeeren, dat hij als Koning daartoe den vrijen toegang hebben zou, en nog vele jaren daar zijnen God zou vereeren.

II.

Zoo zong hij! Zoo ontlastte zich het dichterlijke gemoed van den jeugdigen David, en wij horen het telkens, hoe hij geheel vervuld is met Jehova. Wie uwer kan er aan twijfelen, of dat Lied zal hem in volgenden leeftijd en in dagen van rouw wel eens hebben opgebeurd, welligt ook op zijne vlugt voor Saul en Absalom hem de kalmte hebben hersteld in het geschokte gemoed. Althans het stichtte ons een eerzuil voor het godvruchtige hart van den jongeling, en het was een lied, dat ook reeds bij zoo menig een Christen in dagen van twijfeling en zwakheid dankbaarheid kweekte en moed.

Zegt het mij, Christenen! hebt gij de verklaring van dit lied slechts aangehoord? of hebt gij daarbij telkens gedacht aan de Goddelijke leiding voor u of de uwen? Hebt *gij* dat niet gedaan, kweekelingen onzer Hoogeschool! wien God ten Herder geweest is? Ja! ik weet, gij allen gunt mij

uw

uwe aandacht en ondersteunt mijne pogingen, waar ik naar aanleiding daarvan, en ter voldoening aan de behoeften van dit uur, het andere deel mijner rede bezige ter *opwekking van ons allen, vooral van de Akademische Jongelingschap, tot plegtige toewijding van krachten en vermogens aan God, onzen Leidsman en Beschermer;* en God geve, dat gij met zoodanige voornemens dit Akademiejaar intreedt! Dan zal hetzelve tevens het beste jaar zijn uwes levens. —

Ik zal dit onderwerp in drie hoofdtrekken nader ontwikkelen; want het *voorledene* wekt ons bij de herinnering aan Gods leiding en bescherming tot dankbaarheid op, het *tegenwoordige* tot vereering van God; terwijl de *toekomst* ons daarbij moed en vertrouwen inboezemt.

1. Ja! het voorledene wekt onze dankbaarheid op. *God was mijn leidsman en beschermer! ziedaar de betuiging, die aan elk onzer voegt, vooral op de gedenkdagen onzes levens.* Wie kent niet het gewone bedrijf van de kinderen der menschen? Dagelijks maakt men plannen voor den volgenden dag, en, zoo met het oog voorwaards gerigt, gunt men zich naauwelijks den tijd eens achterwaards te zien. Onnadenkend gaat men voort op zijnen weg, als of geen hooger Hand ons geleidde, en terwijl men een gevoel van ontevredenheid voor de toekomst in zich opwekt, heeft men geen gevoel van dankbaarheid in zich versterkt. En echter mag hij toch naauwelijks een redelijk mensch, veelmin een

Chris-

Christen heeten, die niet nu en dan een blik slaat achterwaards. Of wie is de sterveling, die niet bij elke schrede op het pad des levens eene onzigtbare Hand bemerkt, die hem leidt; die niet bekennen moet: mijn geheele leven is gekenmerkt door goddelijke weldadigheid, God was mijn Herder? En zou God dat doen, op dat gij het morgen weer vergeten zoudt. — Broeders en Zusters! leert veeleer den draad der leiding van Gods voorzienigheid, die door uw geheele leven geweven is, volgen; en eerbiedigt Hem, die u leidde. Immers staan er ook voor u zoo vele Bethels op uwen levensweg opgerigt! Brengt het u dan veel, vooral op gewigtige gedenkdagen, te binnen: *hier* behoedde mij God voor gevaren en rampen! *daar* leidde hij mij boven verwachting uit den nood! op *dat* jaar en in die maand verdreef Hij bezwaren, die mij de toekomst duister maakten! *Elders* behoedde hij mij voor verleiding; ja! waar ik in jeugd of mannelijken leeftijd was afgedwaald door de zonde, daar leidde hij mij door de taal des Bijbels, door het woord der prediking, door de tafel des Avondmaals, door eene ernstige klopping mijnes gewetens, door den loop mijner lotgevallen, of die van mijn Vaderland en der wereld, door het ziek- of sterfbed van een vriend of bloedverwant, liefderijk terug, en behoedde mijne ziel voor zonden. — Verzuimt die herinnering niet, Landgenooten! in deze dagen, die ons zoozeer opleiden tot God. Verzuimt ze niet, ouden van dagen! want uwe onder-

der-

dervinding is rijk. Begint ze reeds vroeg, jeugdigen! want zij levert u gewin vóor uw volgend leven.

En zoudt gijlieden dan den Onzigtbaren voorbijzien op uwe paden, geliefde *kweekelingen onzer Hoogeschool!* die thans weder u verzamelt, om na de verlengde zomerrust in elk vak van menschelijke wetenschap u te oefenen? Was dan niet de Heere de Leidsman uwer jeugd, die u geleidde en beschermde van uwe wieg tot op dezen oogenblik; die u teerhartige ouders, of weldoende verzorgers schonk; die u de gelegenheid aanbood tot opleiding en onderwijs, ook aan deze Hoogeschool? Op dezen dag zoowel, als onlangs bij de hervatting onzer lessen, voegt u vooral de blijde herinnering aan Goddelijke leiding. Daarmede moogt gij elk Akademiejaar intreden, om regt gestemd uwe baan voorttezetten. Daarom denke heden een iegelijk uwer na over zijn tot dusver afgelegd leven, en dankbaar en verrukt roepe hij uit: ja waarlijk! de Heer is mijn Herder.

Maar u vooral is het heden een gedenkdag uwes levens, moedige *Verdedigers van het Vaderland*, *kweekelingen onzer Hoogeschool!* En die gedenkdag roept u de herinnering aan Goddelijke leiding en zorg te binnen, in dat belangrijke tijdperk uwes levens, dat gij in het leger van den Staat hebt gesleten.

Ja!

Ja! gij hebt wat goeds verrigt voor ons geteisterd Vaderland. — Gij hebt voor ons gewaakt en gestreden. Gij hebt mede onzen naam gehandhaafd. Gij hebt door uwe vrijwillige en vroegtijdige wapening, door uw voorbeeld, door uwe bereidvaardigheid tot den heiligen strijd, door uwe volharding en uwen moed, zedelijke kracht uitgeoefend op onze Natie en op ons leger. Gij hebt het getoond, ook aan de Volken van Europa, dat de Nederlandsche jeugd niet door de wilde beginselen en bespiegelingen en tooverwoorden der eeuw is besmet, maar voor orde en regt en ware vrijheid, en voor het Vaderland wil leven en sterven. Gij zijt dan ook weergekeerd onder de regtmatige toejuichingen van Edelen en Braven.

En na dit alles treedt de Bode van het Evangelie tot U op, en die stem wilt gij immers nog hooren? — Op dezen gedenkdag roepen uwe Leermeesters als door mijnen mond U toe: gelooft het, Jongelingen! niet in eigene kracht hebt gij dat alles verrigt. In God hebt gij kloeke daden gedaan! Erkent dan toch in dat alles de onzigtbare leiding eener wakende Voorzienigheid over U. — God was uw Leidsman en uw Beschermer. Met die verklaring hebben voorzeker vele Ouders U, hunne Zonen, na de eerste omhelzing, ontmoet; wij hebben ze gehoord uit uwen eigen' mond; en bedrieg ik mij wel, als ik meen, dat in het Dagboek

der reis van menig een uwer nu en dan staat aangeteekend: Heden behoedde, heden geleidde mij de Onzigtbare? — Daarom roepen wij bij onze eerste Akademische toespraak U toe: God was uw Herder! Treedt dan heden in dien levensloop en deszelfs verschillende tijdperken terug, en dat alle die bijzondere leidingen van God U, even als een David, voor den geest staan. Welaan! wij willen in eenige hoofdtrekken U daartoe behulpzaam zijn.

Toen wij in het voorgaande jaar met weemoed en een bekommerden blik in de toekomst U zagen vertrekken, en het: *Vaartwel! zijt Gode bevolen!* U toeriepen, toen baden wij in vereeniging met uwe Ouders: „Blijf gij, o God! hen geleiden"; Gij zelf hebt het immers toen met ons gebeden? en wanneer de morgen van elken dag aanbrak, dan ontwaakten Vaders en Moeders met deze bede op de lippen, of hadden ze reeds in slapelooze nachten opgezonden; — en ziet, God heeft onze vereenigde bede verhoord! — Of wie regelde de keus van uwe Leidslieden en Krijgsbevelhebbers van hoogeren en lageren rang (1)? Wie koos U de

(1) Hier bedoelde ik zoowel den Luit. Generaal *Hertog van Saksen-Weimar* en den Gen. Majoor *des Tombes*, bij wier Divisie en Brigade de Kompagnie het voorregt had te staan, en welke Legerhoofden op de dankbaarheid van al deze Vrijwillige Jagers den regtmatigsten aanspraak hebben; als ook

de zoodanigen, die bestendig voor U waakten in gedrag en bestaan, in behoeften en gevaar, en aan wie gij voor het welslagen uwer pogingen zoo oneindig veel verschuldigd zijt? Wie anders, dan God, die het hart van Koningen en Veldoversten leidt? En dit bezef alleen zou U moeten doen uitroepen: De Heere is mijn Herder! — Maar er is meer! Denkt slechts terug, mijne Vrienden! Gaaft gij aan U zelven die kracht en gezondheid, gehard tegen de vermoeijenissen van het krijgmansleven? Bewaardet gij U zelven voor ziekten, waar gij aan het ouderlijke oog onttrokken waart? Wie gaf in het strenge wintergetijde bij nachtwaken en vestingdienst U moed en levenskracht? Wie deed U gewennen aan die ongewone werkzaamheden, aan afmatting bij zomerhette en ontbeeringen? Wie verleende ook aan den arm van den zwakkeren kracht tot den wapenhandel? Hebt gij U zelven ondersteund op uwe togten en in het veld? Hebt gij den regen bewaard in zijne schatkameren, of den daauw des nachts, dat zij U niet hinderden? — Op alle dergelijke vragen antwoordt in dezen oogenblik uwer aller hart: niet wij! niet wij! neen! toen, zoo ooit, waakte eene onzigtbare Hand over mij. De Heere was mijn Herder! — En Ouders en Leermeesters ver-

ook vooral den Kapitein *Wilhelmie*, nevens de Luitenants *van der Mei*, *Juta*, *de Ronde*, *Van Noubuijs*, wier gepaste leiding, en onvermoeide zorg alle de leden der Studenten-Kompagnie steeds dankbaar zullen blijven gedenken.

vereenigen zich met U in die betuiging: Ja! toen was de Heere hun Herder!

En wanneer gij later in optogt tegen den laatdunkenden vijand de grenzen van het oude Nederland, zoo lang door U bewaakt, overschrijdet en voorwaarts ruktet, toen verheugden wij ons, dat gij mogt deelen in den strijd; maar toch klopte het hart van Ouders en Leermeesters over U, en dagelijks werd met te meer aandrang die bede herhaald: „Bewaar gij hen, o God! ook in de ure des gevaars! Wij bevelen ze aan uwe hoede." Ook gij hebt voorzeker bij het overtrekken der grenzen die zelfde bede opgezonden ten hemel; althans meenige binnenkamer vond in die dagen den Vader of de Moeder in stilte neergeknield en van daar rees dit gebed op ten hemel. — En ziet dan, wederom is ons gebed verhoord! Het was toch de Heer der Heerscharen, die streed aan de spitse van onze legerbenden, en de zege ons schonk? Want wie anders verdreef den vijand, waar uwe legerafdeeling zich vertoonde? Wie anders bestuurde den dapperen Kroonprins, en gaf Hem wijsheid en moed, en regelde al zijne plannen? — Wat zou het gegeweest zijn, Mijne Vrienden! (want ik kan op dezen dag die gedachte niet verdrijven,) indien eens het verraad of het vijandelijke lood verwoestend in uwe gelederen gewoed had, zoodat de kleine kring van overgeblevenen op het slagveld ware weergekeerd in ons midden. Ach! treurig

rig ware ons dan uwe terugkeer en de dag van heden geweest. — Maar Gode zij dank! die U ongeschonden bewaarde ook in de ure des gevaars; die U deed deel neemen aan den veldtogt en den vijand vervolgen op eigen grond; die U, als in zegepraal, deed voortgaan op vijandelijken bodem; maar tevens U behoedde, bewaakt onder de vleugelen des Almagtigen. En als wij vragen: wie gaf toen moed in den strijd? wie ondersteunde toen de ligchaamskrachten? wie dreef het vijandelijke lood over uwe hoofden heen? wie weerde verraad van uwe benden? en leidde U allen behouden op oud - vaderlandschen bodem terug? wie was het? dan antwoordt uwer aller mond: God was onze Herder.

Maar, wanneer David aan Gods zorg gedacht, dan dacht hij tevens aan zijne eigen' afdwalingen van het pad der deugd, en ook daarin erkende hij Gods trouw, die den afgedwaalden terug bragt in het spoor der Godsvrucht. — Maar even zeer zal er niemand uwer zijn, die bij het overzigt van die nu afgelegde baan, niet met schaamte terug denkt aan zoo vele afwijkingen, aan zoo vele zonden en verkeerdheden, aan zoo veel voorbij zien van God, aan ondankbaarheid en gebrek aan liefde jegens Hem en uwen naasten. Of hebt gij altijd vertrouwelijk gebruik gemaakt van het stille gebed? Was het telkens bij U: wij baden tot onzen God en waakten tegen den vij-

vijand (1)? Hebt gij steeds uw toevlugt bij Hem gezocht, en zijne geboden U ten wet voorgesteld? — Bij deze vragen valle veeleer een iegelijk uwer in de schuld voor God; en het zij ook in dezen oogenblik de belijdenis uwer harten: „ Vader! velerlei waren mijne afdwalingen;" en God doe bij U genadige uitdelging over dezelve! — Doch daarbij voegt tevens dank aan uwen Leidsman, die zoo vaak den afgedwaalden terug bragt, en zoo vaak u behoedde. Want toch, M. Vr., dat wij ons niet behoeven te schamen over uwe terugkeer, maar ons daarover mogen verblijden; dat er zoo veel goeds in uw midden bewaard bleef; dat gij u ook door zedelijkheid mogt onderscheiden in ons leger en daar door uwen goeden naam en dien onzer Hoogeschool mogt handhaven; dat uwe krijgsoversten u openlijk daar over roemden; dat de geest der eensgezindheid bewaard bleef in uwen kring; dat het voorbeeld van oudere medemakkers weldadig werkte op jongeren; — dat alles, gij schrijft het immers niet toe aan uwe eigen zedelijke kracht? niet aan uwe deugd en sterkte van geest? Neen! het was de verhooring van het gebed uwer Ouders en Leermeesters, en zoo ik hoop, ook van het uwe.

Het

(1) Neh. IV: 9. Hiertoe waren onze gewapende Studenten opgewekt, kort voor hunnen uittogt, door mijnen waardigen Ambtgenoot *J. Heringa*, bij de vervulling eener Akademiebeurt in eene krachtige Leerrede, die, door den druk medegedeeld, aan al de Leden der Kompagnie werd medegegeven op den dag van hunnen uittogt.

Het was goddelijke Genade, die ook te midden uwer afdwalingen waakte over uwen geest, gelijk Hij gewaakt heeft over uw ligchaam.

Ja! Gode zij lof en eer, die U allen zoo beveiligd terugleidde in onze stad! Wat zeg ik? Eén uit uw midden predikte ook in uwe gelederen: wij zijn stof! bereiden wij ons voor den dood! — en wij hopen dat God zijne ziel in genade hebbe aangenomen; en vrede zij over zijne assche! . . . . . Maar toen juist toonde God zich den Beschermer van een tweetal uwer, die door Zijne magtige hand werden teruggeroepen van voor de poorten des doods. — O! verheerlijkt Hem in geheel uw leven, gij, geredden! Verheerlijkt Hem allen, wie God geleidde, en gelooft het voor uwe volgende levensjaren: dat tijdperk was het tijdperk van Gods zorge over mij!

Is zoodanig op dezen oogenblik het gevoel van uwer aller hart, komt, stort het dan vereenigd uit in uw gezang, en een iegelijk onzer deele in uw danklied:

Den hoogen God alleen zij eer!
Elk kniel' voor Hem aanbiddend neêr!
Elk moet hem dank bewijzen!
Ja, Hem, die ons zoo eind'loos goed
Verzorgt en in gevaar behoedt,
Moet al het schepsel prijzen.

Heft

Heft aan, heft aan, roemt zijn gena'!
Hij sloeg ons mededoogend ga'!
Hij schonk ons zijn bescherming.
Zingt dan den hoogen God ter eer!
Aanbidt Hem! buigt u dankend neêr!
Looft God! looft zijn' ontferming!

Ev. Gez. 2: 1.

2. Looft God! looft zijne ontferming! En zal dit nu volſtaan voor uw volgend leven? Wanneer gij met die betuiging het Akademische leven weder intreedt, zal het dan geenen duurzamen indruk op U nalaten? — De stem van den godsdienst roept heden onbewimpeld U toe: dan ware alles te vergeefs aan U besteed, en zij vraagt U: wat wilt gij den Heere vergelden voor Zijne weldaden? Voorzeker, zal die herinnering waarlijk levendig zijn, dan moet zij U heden aanzetten, om aan God uw leven te wijden; want het tegenwoordige roept U op tot vereering van God. Ik heb daarom *ten tweede* een ernstig woord tot u, mijne jeugdige Vrienden! in den naam mijner Ambtgenoten, uwer Ouders, van den Godsdienst; *het is eene plegtige opwekking om uw Akademisch leven toetewijden aan God, den Leidsman en Beschermer uwer jeugd;* een woord, dat tevens moge spreken tot het hart van elken kweekeling onzer Hoogeschool.

Het is een aandoenlijk denkbeeld, wanneer men, deze schare overziende, daarbij denken mogt: zie daar

daar de hoop van het Vaderland, die zich toewijdt aan God, om voor Hem te leven.

Ik weet, dat dit niet te veel van U geeischt is, voor wie de roepstem van het Evangelie zoo verpligtend is; van wie, als van de hoop des Vaderlands, zoo veel afhangt. Het zou toch niet voldoen, beweldadigde Jongelingschap! indien gij U slechts herinnerdet: God heeft mij geleid en beschermd; want wien veel is gegeven, van dien zal veel worden teruggeischt. — Gij hebt getoond gevoel te hebben van uwe pligten jegens uw Vaderland en de Maatschappij; maar dat alles zou tegen U getuigen, indien gij daarbij de hoogere pligten, die het Christendom U oplegt, vergeten had. — Gij hebt getoond voor uw Vaderland te willen leven en sterven; en zoudt gij dan nu de roepstem versmaden om slechts te leven voor het Vaderland daar boven, dat door geen vijand wordt belaagd, en waarin de dood niet binnen treedt? — Gij hebt uwe krachten willen wijden aan den dienst van uwen Koning; en zoudt gij uw leven niet willen wijden aan Hem, die de Koningen bestuurt?

Gedenkt er aan, hoedanig toch uw leven is. Het is het vernieuwde geschenk van Hem, die U bewaarde; en heeft Hij dan geene aanspraak op de krachten, die Hij alleen U verleende? Zegt het mij, toen de morgen aanbrak van den dag, waarop gij wist, dat de slag zou worden geleverd; toen gij daar op het slagveld de benden zaagt strijden, en den strijd te gemoet gingt; zoudt gij toen, indien

gij

gij had kunnen nadenken, het niet hebben willen beloven aan Hem, dat gij uw leven, zoo Hij het verlengde, zoudt heiligen aan zijnen dienst? — En gij wilt toch den Heer uwe geloften niet weigeren.

Maar ook voor uwe zedelijkheid hebt gij veel geleerd; en van dien ontwikkelden zedelijken zin verwachten wij veel. Immers bij U zijn er denkbeelden, zijn er gevoelens ontkiemd, die in uw volgend leven moeten werken; en wij rekenen zulks onder de voordeelen van uwen krijgsdienst. Gij hebt geleerd, dat waar het pligtsgevoel spreekt, alles, wat daarmede in strijd is, moet wijken. Gij hebt ook in de beoefening geleerd, dat ons *pligten* zijn te betrachten; en dat te gevoelen, (niet slechts het te *weten* en te *kennen*, gelijk wij allen doen, maar dat werkdadig te gevoelen,) zegt reeds veel voor onze vorming. Gij hebt geleerd in den krijgsdienst, dat een jongeling met de hulp van God alles kan ondernemen, wat van Hem geeischt wordt. Gij hebt geleerd uw' geest te beheerschen; en wie dat geleerd heeft, is sterker, dan die een stad overwint. — Maar er bestaat geene zedelijkheid zonder godsdienstigheid en christelijken zin? Wilt gij dan waarlijk toonen, dat dit jaar niet verloren is voor uw leven, maar veeleer rijpe vruchten der ondervinding en der christelijke levenswijsheid gedragen heeft; wilt gij toonen, dat niet slechts *werktuigelijke*, maar *zedelijke kracht*, in U ontwikkeld is; dat gij niet uit nooddwang, of welvoegelijkheid uwe krijgsver-

plig-

pligtingen hebt zoeken te volbrengen; wilt gij waarlijk nut trekken van deze beginselen der ondervinding, van dit ontwaakte zedelijke gevoel, heiligt ze dan aan Godsdienst en Evangelie. Daarom roepe ik U op in den naam van uwen Goddelijken Leidsman: wijdt van nu af aan uw akademisch leven aan God, uwen Beschermer! Kiest U heden, wien gij dienen zult; en heiligt in een plegtig verbond Hem uwe vermogens en krachten! Komt, Jongelingen! heden het verbond gesloten met God!

Gelooft niet, dat gij U daardoor al de genoegens des levens zoudt moeten ontzeggen; gebruikt veel eer de wereld en haar genot, zonder dezelve te misbruiken; want daarin bestaat de ware levenswijsheid van den Christen. Vindt gij dit welligt bezwaarlijk en verlangt gij daartoe eenige levensregelen, welaan! zij zijn niet verre te zoeken.

Één grondregel bestiert dan uw geheele akademische leven. Het is: Christelijk pligtsgevoel; daardoor bezield, sta U het hooge doel van uwen akademietijd, als voorbereiding voor uw maatschappelijk bestaan, levendig en ten allen tijde voor den geest. In den krijgsdienst hebt gij geleerd aan uwe toenmalige bestemming alles te onderschikken; en zoudt gij zulks nu verzuimen bij de vorming van uwen geest? Voorzeker, wien dat gevoel immer voor den geest zweeft, die beschaamt de verwachting des Konings niet, welke U

te-

terugriep, terwijl nog ons leger aan de grenzen geschaard staat, omdat Hij gevoelde, dat van uwe vorming alles voor Staat en Kerk in volgende dagen afhangt; die verspilt dan ook geen akademisch leven, of geen dag van het zelve: want hij weet, dat, gelijk in het oprukken tegen den vijand één oogenblik alles kan doen mislukken, zoo één uur, hier verspild, verlies kan zijn voor de eeuwigheid. Hoe! zoudt gij reeds in de maatschappij getoond hebben uwe bestemming te kennen, en die hier weer vergeten zijn? Neen! teruggekeerd aan de Hoogeschool met ontwikkeld zedelijk gevoel en zedelijke kracht, zoo wij hopen, wenscht gij dat deze tijd nog de beste zijn zal van uw leven. En gelijk gij voorbeelden geweest zijt voor ons Leger, zoo zoudt gij u thans schamen over U zelven, indien gij niet poogdet voorbeelden te zijn voor uwe medemakkers. Ziet, zoo duur is de verpligting, die uwe vroegere krijgsdienst ook nog later aan de Akademie U oplegt.

Doch gij gevoelt, brave Jongelingen! dat ik tot dusver slechts de uitwendige zijde van uw akademisch leven heb aangeroerd. Nog hebt gij eene hoogere roeping! Dat Christelijke pligtgevoel zij U ten spoorslag, om de zedelijke beginselen, eenmaal aangeleerd, niet te verzaken, maar veeleer te heiligen aan den Godsdienst. Wie dan zoo het jeugdige leven aan God heiligt, die begint geen dag zonder God. Dagelijks en aan elken morgen worde de dag aan Hem

Hem gewijd door het stille gebed. O! gij zult er U wel bij bevinden. Ook in uw studeervertrek zij de Bijbel uw handboek, en worde dikwijls gebruikt. Ook dáár zij Jesus uw beste vriend, in Wien gij ook voor U verzoening zoekt bij de kloppingen uwes gewetens, en het kruis van Golgotha zij ook U de wijsheid Gods. Dan noeme niemand het dweeperij, maar veeleer behoefte, dagelijks te smeeken om de verlichtende en heiligende genade des Geestes; want (ik sta er U borg voor) zonder deze kunt gij geen dag van uw jeugdig leven kalm en te vreden slijten. En wie zoo den dag begint en voortzet, die kan ook wachten op den zegen van God. Hebt gij dikwerf de openlijke Godsvereering ontbeerd, en daaraan wel eens behoefte gevoeld; gij maakt dan van nu voortaan ijverig en getrouw gebruik van dezelve, en nooit worden uwe zitplaatsen ledig gevonden!

Maar die uitwendige Godsvereering zette U aan tot reinheid van hart. Wilt gij toch uw leven aan God heiligen, wacht U dan voor de besmetting des vleesches en des geestes. Vliedt de beginselen van het kwade, en de aanlokselen tot de ondeugd, en bovenal die bedriegelijke verleiders tot de zonden. Zoekt alle uwe krachten en vermogens te besteden tot het groote doel, waartoe God ze U verleende, tot uwe zelfsvolmaking. Verder gevorderden! oefent ook hier zedelijken invloed op minder be-

dre-

drevenen uit, gelijk gij het gedaan hebt in het leger, en toont het elkander, dat hierin de ware vriendschap gelegen is. — Hebt gij ondervonden bij uw afwezen, hoe dierbaar gij uwen Ouderen waart, en hoe gij bij uw vertrek de vreugde des gezins als met U voerdet, o! die ondervinding verbinde U meer dan ooit aan uwe Ouders, tot betooning van ware liefde en gehoorzaamheid; en diep schame zich elk, die zulke Ouders zou durven bedroeven. — Hebt gij in uwe afwezigheid bemerkt, hoe naauw de band is, die uwe Leermeesters aan U verbindt en hoe hunne wenschen en gebeden en zorgen U vergezelden op uwe togten, o! verbindt U dan meer en meer aan Hen; zij zoeken uw heil en wenschen tevens uwe vrienden te zijn. Toont gij zulk een bestaan door vlijt en door ijver, ook door getrouwe bijwoning der lessen; want dat mogen wij verwachten van hen, die hunne *pligten* hebben leeren kennen. Zoekt daartoe, zoodra uwe ligchaamskrachten zulks toelaten, door verdubbelde inspanning te vergoeden, wat gij ten deze in den veldtogt mogt hebben verloren. — Verbindt U door eendragt en liefde aan elkander; weert alle haat en nijd en alle wrok uit uwe harten: want op het slagveld hebt gij geleerd, dat God den eendrachtigen zegent, maar dat de wegen der bozen en der tweedrachtigen niet voorspoedig zijn. — Hebt gij leven en bloed veil gehad voor het Vaderland; Christen Jongelingen! leeft dan van nu voortaan voor het betere Vaderland, dat ons daar boven door Jesus bereid is.

Der-

Derwaards gestreefd! Daar aan van nu voortaan alle uwe krachten en vermogens gewijd! Met dat Vaderland in het oog, strijdt gij ook hier den strijd des geloofs, met het borstwapen der geregtigheid; en eens na den strijd der aarde met geestelijke wapenen te hebben gestreden, mogen de Engelen Gods U daar boven in het Vaderland der ruste verwelkomen en het Hallel! U aanheffen.

Ja! wel gelukkig ware dan het akademische leven, indien onze Jongelingen zoo door God en den Bijbel geleid werden! Ouders! welk eene reine wellust ware hier door voor uw harte bereid! Nederland! hoe weldadig zou U dan ook de zedelijke vrucht van dien veldtogt nog worden! — En wanneer dan niet alleen onze Jongelingen, maar wij allen, mijne Broeders en Zusters! zoo onze krachten en vermogens, ons geheele leven aan God, die ook onze Leidsman geweest is, toewijden; wanneer ook dan Bijbel en Evangelie de gidsen waren op onzen weg; wanneer dat beginsel ons allen bezielde in verschillende betrekking, stand en bediening; wanneer zedelijkheid en ware Evangelische godsdienstigheid ook ons versierden, en het geloof in Jesus ons sterkte gaf tot alle onze verpligtingen; o! hoe gelukkig ware dan onze Gemeente, ons Vaderland en de vaderlandsche Kerk, en hoe veilig konden wij ons dan, ook bij al de wisselingen van ons lot, overgeven aan Hem, die hetzelve tot heden met zoo veel wijsheid en liefde bestuurd heeft!

3. Im-

3. Immers (en hier mede besluit ik mijne rede) de *herinnering aan deze Goddelijke leiding boezemt ons, die Hem onze krachten gewijd hebben, moed en vertrouwen in voor de toekomst.* Kalm en rustig zou dan ons leven, eenmaal aan God gewijd, ook onder rampen en tegenspoeden, voortvloeijen. — Er is ons in dit leven een gordijn geschoven, Geliefde Toehoorders! waar achter de toekomst zich in een geheimvol duister verbergt; en weldadig is voor u en voor mij die duisternis. Maar wie zal het ons dan zeggen, wat morgen of overmorgen of later ons deel zal zijn? Reeds leert ons eigene ondervinding, hoe onbestendig al het ondermaansche is, en hoe vaak de grond, waarop wij steunen, ons ontzinkt. Belangrijk is ons daarom dat woord van troost en bemoediging vooral in onze dagen, die de grootste gebeurtenissen schijnen voortebereiden. Want wanneer ook thans de uitzigten van ons Vaderland nog beneveld zijn; wanneer Europa in gisting is, en daar te midden van onrustige volken de Almagtige zijnen Engel des verderfs uitzendt, gewapend met eene besmettelijke ziekte, om verwoestend te wandelen onder de natien, en wanneer dan die Engel op zijn' togt door Europa digter en digter tot onze grenzen schijnt te naderen, ja! dan is het wel een ernstige tijd, Christenen! — Waar, Landgenoten! vindt gij dan rust en kracht? Waar raad en uitkomst? waar moed voor de toekomst? Waarlijk nergens buiten het Evangelie van Jesus en

en den Godsdienst, dien wij belijden; maar alleen in de gedachte: De Heer is mijn Herder; niets zal mij ontbreken.

Of heeft dan, Gel,, die hoede u nog ooit ontbroken? Ook hier zij daarom David U ten voorbeeld. Hij vertrouwde, dat het goede en de weldadigheid van den Heere hem volgen zouden alle de dagen zijns levens, dat Zijn stok en staf hem ter verzorging nabij zijn zouden in gevaar en in druk; en wij, die in het Evangelie God kennen als een' verzoenden Vader in Jesus Christus, wij dulden immers niet, dat ons geloof zoude wankelen aan eene vaderlijke Voorzienigheid? Zouden wij angstig het licht van elken dag zien aanbreken? Neen! Christenen! Hij die aan God, zijnen Leidsman, zijn leven toewijdt, gelijk David dit deed, hij heffe het oog ten hemel, ook als het rondom duister is. — Broeders en Zusters! Voorwaarts dan op uwen weg! Blijmoedig de toekomst ingetreden! Vertrouwt op Hem, want uw Hemelsche Leidsman is U nabij; en niets zal U ontbreken. Laat dan de volkeren woelen; laat de Engel des verderfs zich, — indien het aldus besloten ware in den raad des Almagtigen, — ook bij ons vertoonen, kalm en gelaten gaan wij voort aan de hand van onzen Oppersten Herder; want wij zijn gewapend met het geloof, dat de wereld overwint.

Ook *Gij* behoeft immers geen andere bron van rust en kalmte op uwen levensweg? Dierbare Jongelingen!

Gij ondervond niet zelden het onzekere des levens; maar waart gij dan altijd rustig voòr de toekomst, ook als gij nadacht over de mogelijkheid van een nabij zijnden dood? Of zocht gij dan wel eens die onrust des gemoeds door zorgeloosheid te verdrijven? Voorzeker David biedt een beter hulpmiddel U aan; en ik roepe U toe: wie aan God, onzen Leidsman, door het geloof in Jesus zich toewijdt, die, maar die ook alleen, kan op Hem vertrouwen. Dat zoo vroegere ondervinding U voor de toekomst bemoedige! Mogt dan het Vaderland — dat God verhoede! — eenmaal weder uwen gewapenden arm behoeven, sterk in uwen God zoude het U ook dan zijn: „ De Heere is mijn Herder! ook nu zal mij niets ontbreken; al ging ik ook door een dal der schaduwen des doods, ik zal niet vreezen, want Zijn stok en Zijn staf behoeden mij." En dat geloof zou ook dan weder bij uw verblijf in het leger aan uwe Ouders sterkte geven en moed. — Maar welk ook aan de Akademie zelve uwe levensloop zijn moge, door vreugde en droefheid leidt U de Heer naar het plan der opvoeding, dat Hij voor U heeft beraamd. Vertrouwt dan op zijne hoede! — Voelt gij dat het akademische leven U eene gladde baan is, waar de verleidingen U alomme omringen, vooral *Gij*, die haar thans *voor de eerste maal* betreedt, houdt dan toch vast aan God en zijn Evangelie, en oefent dikwijls met hem gemeenschap in het gebed. Daarmede gewapend, staat gij pal

ook

ook in de verzoekingen. Onder dezelve vooral, mijne Vrienden! houdt vast aan den Heere, Hij zal U niet verlaten! De Leidsman uwes jeugdigen levens, zoo wel in het ouderlijke huis, als in het leger, en aan de Hoogeschool, waakt over U; Zijn stok en Zijn staf behoeden U!

Wel aan dan, gij allen, leden onzer Hoogeschool, moedig en met God dit Akademiejaar ingetreden! Hij zij uw Herder!

Dat wenscht Gijl., *Edel Achtbare Verzorgers dezer Hoogeschool!* die ook nu weder uwe deelneming en belangstelling in haar welzijn en in het lot onzer kweekelingen deed blijken. Gij hebt het getoond door proeven, die spreken tot het nageslacht. Ziet ook in dit jaar uwe pogingen ten beste der Hoogeschool bekroond! Gods hoede volge U op alle uwe paden! Niets ontbreke U voor de rust uwer zielen; maar ondervindt vooral bij de goedkeuring uwes gewetens ook de voldoening, dat Gij hier wat goeds blijft stichten voor het Vaderland!

Hij, de Heer, zij uw Herder, en onder die leiding ontbreke U niets! — Met dien wensch begroet ik U, *Hoog Gel. Heeren! Hoog geachte Ambtgenooten!* want daar in zijn alle onze behoeften voor dit Akademiejaar besloten; en niemand onzer twijfelt aan het regtmatige van dezen wensch.

Ons,

Ons, die in de afgelopen zomerruste ondervonden, hoe de Heer onze Akademie beschermde in onze kweekelingen; die met hen feestdagen vierden, belangrijk niet slechts voor die gelukkige Vaders onder U, wie dierbare Zonen werden terug gegeven; maar voor ons allen, die gevoelden, hoe naauw de band is, die ons aan onze Leerlingen verbindt; ons allen is de hervatting onzer lessen een ware feestdag geweest! Geluk dan, waarde Ambtgenooten! aan de intrede van een Akademiejaar, dat onder gelukkige voorteekenen voor de toekomst wordt begonnen.

God was ook nú weder onze Beschermer, en Hij bewaarde ons en Verzorgers en Hoogleeraren, en in deze dagen geeft Hij ons stoffe van dankbaarheid voor de aanvankelijke herstelling van een der sieraaden onzer Hoogeschool, om wiens levenskrachten wij bidden (1). — Hij zij ook dit jaar onzer aller Leidsman! Hij wake over alle de Hoogescholen onzes Vaderlands! Hij spare uwe dierbare hoofden! Hij verlichte ons verstand en hart met Zijne wijsheid van boven! Hij schenke ons ligchaamskracht en sterkte van geest, om elk in den kring, ons aangewezen, te werken, zoo lang het dag is! Hij doe onze *rustende* Ambtgenooten leven voor hunne betrekkingen, voor de wetenschappen, en in Hem ruste der ziel vinden! Hij make onze *nieuwe* Ambtge-

(1) Den Hoogl. van Heusde.

genooten nuttig voor de Jongelingschap, en tot roem onzer Hoogeschool!

En indien het mij in dit uur heeft mogen gebeuren in uwen geest te spreken tot onze kweekelingen, dan wenscht ons hart elkander toe eene schare van Toehoorders, wier letteroefeningen niet meer worden afgebroken door den krijgsdienst; wier verstand is gewijd aan de beoefening der wetenschappen; wier hart aan de deugd en aan het Christendom is geheiligd. *Zoo* worden in dit jaar alle onze vaderlandsche Hoogescholen leerscholen van wijsheid, kweekplaatsen van deugd, de roem en het sieraad van Oud-Nederland.

Is dat de reine wensch van Verzorgers, Leermeesters, Leerlingen en van allen, die belangstellen in de Hoogeschool en in de vorming van het volgende geslacht; dan dragen wij, gelijk wij straks dankten, zoo nu ook biddende de belangen der Akademie voor den jaarkring, dien wij zijn ingetreden, aan God, onzen Leidsman en Beschermer, op; en onzer aller hart zegge op dat gebed en die dankzegging: *Amen!*

Na

Na het Gebed werd gezongen alleen door de *Studenten:* Gez. 177: 6.

Mogt vooral ons hart van dank
Gloeijen al ons leven lang!
Mogt voorvaderlijke deugd
In de Nederlandsche jeugd
Met den Godsdienst weêr herleven!

En daar na door de *geheele Gemeente*, in vereeniging met hen, *staande*, vers 7.

Schenk daartoe uw Geest, bekeer,
Heer! dit volk uw volk weleer!
Geef aan d'Evangeliestem
Op de harten kracht en klem.
Och! dat velen die gelooven!
Dat zal ons, bij bangen druk,
Zegenen met dat geluk,
Dat geen oorlog ons zal rooven.

Bl. 16. reg. 4 van bov. *Salomo:* lees: *Samuel*

